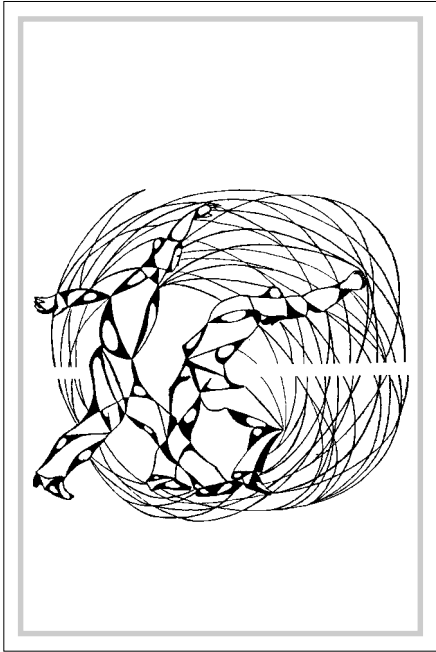

Veus plurals

Josep Ballester, *La mar*
Editorial 3 i 4, 1997

Josep Palomero, *La rosa dels vents*
Editorial Bromera, 1997

Pere Bessó,
Iteràncies, interferències i grafitis.
Editorial Bromera, 1997

Xulio Ricardo Trigo, *Far de llum grisa*
Editorial 62, 1997

Manel Garcia Grau, *Mots sota sospita*
Edicions Cossetània, 1997

El tema del llibre continua encara resultant incòmode en un país en què la transició es va plantejar sobre el pacte d'eximir de responsabilitats la política de l'anterior règim. I en una societat de proporcions reduïdes i tancada, com és la mallorquina, moltes d'aquestes qüestions segueixen coent i perturbant males consciències. La polèmica al voltant de figures com la de Bernanos, utilitzat de manera partidista per uns i per altres, li ha costat a J. Massot enemistats declarades i insults tant anònims com públics. La gran virtut de l'enfocament d'aquest estudi és l'equanimitat, la interpretació dels fets a la llum d'una documentació rigorosa, allunyada de posicionaments tendenciosos i contrastada, i des de la perspectiva intel·lectual d'un humanista.

Els deu capítols del llibre tracten diferents aspectes de la guerra civil a Mallorca: des del desembarcament de Bayo al protagonisme del «conde Rossi», passant per la trama civil de l'«Alzamamiento» o les gestions humanitàries del cònsol anglès. Per al lector que desconega els episodis essencials de la guerra en aquest territori, resulta molt útil el capítol inicial, «una síntesi breu però molt pensada de les grans línies de la història de Mallorca durant la guerra civil», que actua com a marc de referència i orientació de la resta del llibre.

La gran aportació de l'obra és la interpretació de les dades. Des de la seua sòlida experiència, J. Massot sap dotar de sentit la informació fornida pels documents i els testimonis. A destacar, en aquest sentit, la seua tesi sobre les raons de la retirada de Bayo, el paper jugat pel comte Rossi o les coordenades en què s'ha de situar *Les Grands Cimetières sous la lune*, entre altres.

Carme Gregori

Entre les últimes novetats de poesia valenciana trobem els noms de Ballester, Bessó, Trigo, Palomero i Garcia Grau. Tots ells són autors d'una obra considerable. Els seus llibres ens dibuixen un panorama variat en veus i intencions, que reflecteix la pluralitat de la paraula poètica que es dona a València a les hores d'ara.

De tots ells, segurament el llibre de Ballester és el més ambiciós. *La mar*, com abans *L'holandés errant*, consolida la seua trajectòria poètica i confirma la creació d'un món poètic personal. Una línia creativa que té afinitats amb l'obra de Palàcios, Pérez Montaner i Navarro. Imatges recurrents com el mar, el desert, el viatge i el naufragi són imatges amb què Ballester fonamenta el seu pensament: una visió descentrada de l'home, en permanent exili. La vida errant és també la recerca de l'ideal, tot i impossible. L'amor, el somni i l'escriptura són les úniques armes per combatre l'oblit, la caiguda. El gust per la metàfora, els referents culturals, la reescriptura d'estils estètics diversos i formes distintes són el distintiu d'aquesta poesia desencantada.

El viatge és també el motiu que domina els llibres de Xulio Ricardo Trigo i Josep Palomero. Com en altres ocasions, Xulio Ricardo Trigo en *Far de llum grisa* escriu sobre paisatges i ciutats. El viatge, entès com a forma de coneixement i de vida, és una senda també per al somni i la reflexió. Imatges encadenades ens comuniquen les suggestions que el paisatge desperta en el poeta, però també són una via per expressar una vivència més íntima. Un llibre de coloracions tènues i mirada amable. Un llibre fet amb ofici.

Josep Palomero reprén l'activitat poèti-

ca amb un llibre saludable, *La rosa dels vents*. L'autor desgrana un to juganer, irònic i fins tot paròdic en una sèrie de retrats de personatges prototípics i situacions anòmales. El llibre és un exercici literari en què l'autor demostra, que no és poc, el seu enginy lingüístic i literari. La seua versatilitat ve demostrada per l'ús de formes mètriques variades i en el profit que sap traure al joc de la repetició.

El llibre de Pere Bessó és una novetat en la poesia valenciana pel gènere que pràctica. *Iteràncies, interferències i grafitis* és compost de versos solts, aforismes i històries comprimides. Tota una poètica de la condensació, de l'estil epigramàtic. Una gamma àmplia de motius i de pinzellades sobre diversos aspectes del comportament humà dona joc a tonalitats variades (l'apunt líric, la ironia...). M'ha costat una mica de llegir aquest llibre. Potser ha sigut per la seua dispersió i fragmentació, però hi he trobat allò més caracteritza la personalitat literària de Bessó: el seu bagatge literari, el gust per la metàfora i les associacions agosarades.

El vers de Manel Garcia Grau és potent. El lector que el llegisca per primera vegada trobarà en aquests *Mots sota sospita* un autor interessant. Els seus temes són la condició de l'home, el temps i la paraula; el seu estil, com sempre, és un vers llarg i de ritme salmodiós. Tot i que hi ha una tímida introducció d'elements nous (referents culturals i poemes que estrañen estils d'altres autors), el lector que conega tota la seua obra trobarà que aquest és un llibre prou semblant als anteriors. És una llàstima, perquè Garcia Grau és un poeta amb una personalitat pròpia ben interessant.

Francesc Calafat : 29